

(Anti-)Pestprotocol De Verwondering

De Verwondering wil een veilige omgeving voor leerlingen zijn. Daar hoort pesten niet bij. Wij doen er dan ook alles aan om pesten tegen te gaan, samen met ouders en leerlingen. In dit protocol staat wat wij als school doen om pesten te voorkomen en hoe wij pesten aanpakken.

Inhoud

Onze kijk op pesten	2
Wat is pesten?	2
Signalen van pestgedrag	2
Voorbeelden en tegelijk signalen van pestgedrag:	2
Specifieke manieren van 'cyberpesten':	3
Rollen bij pesten	3
Pester	3
Gepest kind	3
Meelopers	3
De rest van de kinderen	3
Preventief op De Verwondering	4
Pestgedrag voorkomen en aanpakken	5
Preventie: algemene verantwoordelijkheid van de school	6
Actie: steun bieden aan het gepeste kind	6
Reactie: steun bieden aan de pester	6
De groep betrekken bij het probleem	6
Steun bieden aan de ouders	6
Stappenplan	6
Wat doen we als we pestgedrag signaleren?	6
Omgangsregels op De Verwondering	7
Algemene regels met betrekking tot pesten	7
Omgangsregels	7
Adviezen aan ouders	8
Ouders van het gepeste kind	8
Ouders van het pestende kind	8
Overige ouders	8

Onze kijk op pesten

De Verwondering is een veilige school, waar kinderen graag naartoe gaan. Wij werken samen aan een positieve sfeer, waarin leerlingen zich volop kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Vertrouwen in wat de leerling kan is daarbij de basis. De uitgangspunten van dit pestprotocol zijn daarom:

Veiligheid en geborgenheid zijn essentiële voorwaarden om te kunnen leren en ontwikkelen. De school werkt daarom aan een veilige schoolomgeving. Daar hoort pestgedrag niet thuis. We willen pestgedrag voorkomen. Daarom bespreken we het onderwerp 'hoe gaan we met elkaar om' met de kinderen en stellen samen met hen regels vast tijdens 'de gouden weken' aan het begin van het schooljaar. Leerkrachten moeten in staat zijn om pesten te signaleren (samen met de ouders) en een duidelijk standpunt in te nemen. Alleen als er sprake is van een goede samenwerking tussen ouders, school en leerlingen kunnen we pestgedrag succesvol bestrijden.

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd en geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en erg bedreigend. Het slachtoffer kan hierdoor ernstige schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker.

Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt het pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, is onzeker en bang.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de kinderen min of meer aan elkaar gewaagd en heeft het gedrag iets uitnodigends; de ander mag iets terug doen, in een onschuldige sfeer. Het gaat om een prikkelend spelletje dat door geen van beide partijen als bedreigend of zeer vervelend wordt ervaren. Het is zelfs goed voor de ontwikkeling van kinderen om elkaar af en toe te plagen; ze leren daardoor om met conflicten om te gaan. Die vaardigheid komt vaak later in hun leven van pas.

Signalen van pestgedrag

Het specifieke van pesten ligt in het bedreigende en systematische karakter ervan.

Voorbeelden en tegelijk signalen van pestgedrag:

- Altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen
- Een klasgenoot altijd ergens de schuld van geven
- Opmerkingen maken over iemands kleding
- Een ander kind achterna blijven lopen of buiten de school opwachten
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen
- Spullen afpakken; dwingen om bezittingen af te geven
- Een kind dwingen om bepaalde dingen te doen, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen
- Dreigen ("als je dat doorvertelt zal ik je krijgen")
- Belachelijk maken, uitlechten bij een verkeerd antwoord in de klas

Specifieke manieren van 'cyberpesten':

- E-mails versturen onder een valse naam.
- Versturen van enge filmpjes of foto's.
- Nare berichten versturen via social media.
- Opnames maken met bv een telefoon.

Als het pestgedrag buiten de school plaatsvindt tussen leerlingen, dan treedt de school in veel gevallen hiertegen op. Wanneer de situatie mee de school in wordt genomen, zullen wij hierop handelen. Bij dit pestgedrag is de samenwerking met ouders zeer belangrijk.

Rollen bij pesten

We onderscheiden vier rollen bij pesten:

Pester

Pesters lijken populair te zijn, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn of wat ze allemaal kunnen. Ze hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn. Het komt regelmatig voor dat een pester een kind is dat zelf slachtoffer is of was in een andere situatie. Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Ze doen het met woorden, geniepige opmerkingen of door andere kinderen buiten te sluiten. Fysiek geweld komt bij meisjes minder voor dan bij jongens. Pesters hebben op termijn vaak last van hun pestgedrag. Door verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze moeite om vriendschappen op te bouwen die niet zijn ingericht op basis van machtsverhoudingen.

Gepest kind

Kinderen die gepest worden hebben meestal een beperkte weerbaarheid. Het lukt hen niet om daadwerkelijk actie te ondernemen tegen hun kwelgeesten en dat pikken de pestkoppen feilloos op. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Ze voelen zich eenzaam en hebben in hun omgeving geen vriendjes of vriendinnetjes op wie zij terug kunnen vallen.

Meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten in een actieve rol. Maar sommigen doen incidenteel wel mee. Dit zijn de 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken dat ze mee kunnen liften op de populariteit van de pester. Vooral meisjes doen vaak mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

De rest van de kinderen

Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt en anderen die het simpelweg niet willen weten en als een soort 'zwijgende meerderheid' fungeren.

Preventief op De Verwondering

Wat doen we op De Verwondering preventief om pesten te voorkomen.

1. Inzet van Klasse(n)pad

Klasse(n)pad is een methodiek die zich richt op het versterken van groepsdynamiek en sociale cohesie in de klas. Het biedt concrete tools om groepsvormingsprocessen bewust te begeleiden en leerlingen te helpen sterke relaties op te bouwen. Door thema's en dynamieken in de groep te (h)erkennen en gericht aan te pakken, bevordert Klasse(n)pad een veilige en rustige leeromgeving waarin kinderen zich gezien en verbonden voelen. Het ondersteunt leerkrachten in hun professioneel handelen en helpt hen de kracht van de groep te benutten voor een positieve en veilige schoolcultuur.

2. De gouden weken

Door het inzetten van groepsvormende activiteiten aan het begin van het schooljaar creëren we een positief groepsklimaat. Met de groep wordt een groepsmissie opgesteld (Klasse(n)pad). Van belang bij een positief groepsklimaat is het vormen van groepsregels, die voldoen aan de vier basisregels:

- Iedereen voelt zich veilig in de groep
- We respecteren elkaar
- We communiceren positief met elkaar
- We werken samen en helpen elkaar

Wanneer dit nodig is, maar zeker na elke vakantie wordt er opnieuw extra aandacht besteed aan een positief groepsklimaat.

3. Klassenbezoek

IB en directie bezoeken aan het begin van het schooljaar alle groepen en letten hierbij specifiek op het pedagogisch klimaat.

4. Sociogram

In oktober en eind maart/begin april worden door de leerlingen vragen beantwoord, die gebruikt worden om een sociogram te maken. Deze sociogrammen worden bekeken en geanalyseerd door de leerkrachten. Signalen uit deze lijst worden besproken en zo nodig worden er acties ondernomen.

5. Parnassys leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling groep 1/2:

In oktober en eind maart/begin april werken de leerkrachten de Parnassys leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling bij voor de groep. Voor de kinderen die opvallen wordt ook Kindbegrip ingevuld. Na afloop wordt het document 'Groepsoverzicht sociaal emotioneel' ingevuld.

6. Kindbegrip door leerkrachten

Voor de herfstvakantie wordt door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 de Kindbegrip vragenlijst ingevuld. Na afloop vult de leerkracht het document 'Groepsoverzicht sociaal emotioneel' in voor de groep. Hierin komen de gegevens van het sociogram en die van Kindbegrip. Dit wordt besproken met de intern begeleider en zo nodig worden er acties ondernomen. Wanneer kinderen uit- en/of opvallen bij de ingevulde vragenlijst, wordt eind maart/begin april nogmaals de vragenlijst van Kindbegrip ingevuld.

7. Kindbegrip door leerlingen

De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen voor de herfstvakantie de Kindbegrip leerlingvragenlijst in. Dit worden bekeken door de leerkrachten, besproken met de intern begeleider en zo nodig worden ook acties ondernomen. Wanneer kinderen uit- en/of opvallen bij de ingevulde vragenlijst, wordt eind maart/begin april nogmaals de Kindbegrip leerlingvragenlijst ingevuld.

8. Groepsbespreking sociaal-emotioneel

Na de herfstvakantie en in april wordt een groepsbespreking sociaal-emotioneel gehouden met IB en leerkrachten. Het document 'Groepsoverzicht sociaal emotioneel' wordt gebruikt als input voor de groepsbesprekingen.

9. Leerlingbespreking

Eind november/begin december en in maart worden leerlingbesprekingen gehouden tussen IB en leerkrachten.

10. Overdracht leerlingen naar volgende groep

Aan het eind van het schooljaar of in de startweek wordt een afspraak gepland met de vorige leerkracht van de groep. Tijdens dit gesprek worden de onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep besproken.

11. Tevredenheidsonderzoek

Jaarlijks wordt een tevredenheidsonderzoek afgenomen bij alle leerlingen van groep 7 t/m 8. Hier wordt ook gevraagd of leerlingen zich veilig voelen op school of dat ze gepest worden.

12. Thematisch onderwijs

Thematisch onderwijs kan pestgedrag voorkomen doordat we samenwerking en sociale interactie stimuleren. Leerlingen leren elkaar echt kennen, waarderen elkaars kwaliteiten en bouwen zelfvertrouwen op via presentaties. Door gezamenlijke projecten ontstaat een sterke groepsbinding, waardoor uitsluiting vermindert. We werken hierbij aan een veilige en respectvolle leeromgeving.

13. Combinatiegroepen en jaarlijkse doorbreking groepsdynamiek.

Het werken met combinatiegroepen doorbreekt jaarlijks de groepsdynamiek, waardoor vaste rolpatronen en pestgedrag minder kans krijgen. Leerlingen werken steeds met anderen samen, leren flexibel omgaan met sociale situaties en ontwikkelen bredere vriendschappen.

14. Workshops Oké op school

In de groepen 7/8 zijn er jaarlijks workshops van Oké op school. Leerkrachten maken de keuze uit: groepsdruk, les over pesten, social media en veiligheid/intimidatie.

Pestgedrag voorkomen en aanpakken

In het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten wordt de 'vijfsporenaanpak' beschreven. Als De Verwondering passen wij deze aanpak toe. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat dit één van de weinige effectieve manieren is om pesten aan te pakken. De aanpak is op vijf groepen tegelijk gericht en houdt het volgende in:

Preventie: algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt ervoor dat de directie en alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en over de aanpak van pestgedrag. Als zij pestgedrag signaleren maken zij hier direct werk van.
- De school zorgt voor een goed beleid over pesten, om de veiligheid van onze leerlingen te waarborgen.

Actie: steun bieden aan het gepeste kind

- We nemen het probleem van het kind serieus.
- We zoeken uit wat er precies gebeurt.
- We overleggen met het kind over mogelijke oplossingen.
- We schakelen eventueel deskundige hulp in van buiten.
- We zorgen voor vervolgesprekken.

Reactie: steun bieden aan de pester

- We confronteren het kind met zijn gedrag en de gevolgen ervan.
- We proberen de achterliggende oorzaken boven tafel te krijgen.
- We helpen het kind om zijn relaties met andere kinderen te verbeteren.
- We stellen grenzen en handhaven die consequent.
- We informeren het team en de ouders van de pester over het pestgedrag.
- Als het pestgedrag blijft voortduren schakelen we de hulp in van externen.

De groep betrekken bij het probleem

- De leerkracht bespreekt het pesten met de groep en benoemt de rol van de leerlingen hierin.
- De groep bespreekt mogelijke oplossingen en de leerlingen bedenken wat zij kunnen doen om de situatie te verbeteren. De leerkracht komt hier later weer op terug.

Steun bieden aan de ouders

- We nemen ouders die zich zorgen maken serieus.
- We informeren ouders over pestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen.
- We werken samen met ouders om het pesten aan te pakken.
- We verwijzen ouders zo nodig door naar deskundige hulpverleners.

Stappenplan

Wat doen we als we pestgedrag signaleren?

- Het pestgedrag wordt gemeld bij de groepsleerkracht.
- De leerkracht gaat in gesprek met de pester(s) en informeert IB/directie.
- De leerkracht maakt afspraken met de betrokken leerlingen en noteert dit in het leerlingvolgsysteem.
- Zo nodig maakt de leerkracht afspraken voor vervolgesprekken.
- Als het pestgedrag blijft voortduren worden de ouders van de pester geïnformeerd. Er vindt een gesprek plaats met ouders en de leerling. Aan het eind van dit gesprek worden de

afspraken met de leerling uitdrukkelijk besproken en vastgelegd. Ook de sancties bij het overtreden van de afspraken worden gemeld. De leerkracht noteert de afspraken in het leerlingvolgsysteem.

- De leerkracht brengt IB/directie op de hoogte van het gesprek.
- Als het probleem zich blijft herhalen meldt de leerkracht dit bij directie. De leerkracht geeft daarbij een overzicht van de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken.
- Als het gedrag niet verbetert kunnen we doorverwijzen naar externen. Ook deze maatregelen worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem.
- Als het pestgedrag niet verbetert, of de ouders werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de schoolleiding bijzondere maatregelen nemen, zoals het isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing.

Omgangsregels op De Verwondering

De visie van De Verwondering vertaalt zich in 3 kernregels:

- **We respecteren elkaar en ieders manier van leren.**
- **We zorgen goed voor onze omgeving en de wereld om ons heen.**
- **We nemen verantwoordelijkheid voor onszelf, elkaar en de groep.**

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen een aantal algemene regels bij met betrekking tot pesten. We hebben daarnaast omgangsregels.

Algemene regels met betrekking tot pesten

- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt gezien als klikken. Als een kind gepest wordt of als kinderen onderling ruzie hebben en er zelf niet uitkomen, mogen zij hulp vragen aan de leerkracht.
- Een tweede stelregel is dat alle kinderen de verantwoordelijkheid hebben om pestgedrag aan te kaarten bij de leerkracht. De leerlingen zijn immers samen verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Als derde hebben we de regel dat de school en ouders samen werken aan het probleem, maar binnen hun eigen grenzen. Het is dus niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.

Omgangsregels

Onderstaande omgangsregels zijn een uitwerking zijn van de 3 kernregels.

- We zijn aardig voor elkaar.
- We noemen elkaar bij de voornaam.
- We laten elkaar uitpraten.
- We blijven van elkaar en elkaars spullen af.
- We gebruiken nette woorden.
- We beoordelen elkaar niet op het uiterlijk.

- We lachen elkaar niet uit en praten met elkaar, niet over elkaar.
- We bedreigen elkaar niet en doen elkaar geen pijn.
- We vertellen het aan de meester of juf als we zien dat iemand gepest wordt.
- We sluiten elkaar niet buiten.

Adviezen aan ouders

We hebben een aantal adviezen op een rij gezet voor ouders. Wat kunt u doen om mee te helpen pestgedrag te voorkomen of te stoppen?

Ouders van het gepeste kind

- Het is belangrijk om de communicatie met uw kind open te houden en in gesprek te blijven met elkaar. Als er sprake is van pesten op school, bespreek dit dan met de leerkracht. Wij horen het ook graag als uw zoon of dochter op straat of ergens anders gepest wordt.
- Kinderen die gepest worden hebben behoefte aan steun. Dat kan zijn in de vorm van positieve stimulering, een complimentje of een schouderklop bijvoorbeeld. Hierdoor vergroot het zelfrespect. Ook kunt u uw kind steunen in het idee dat er een einde aan het pesten komt, dat het weer voorbij gaat.

Ouders van het pestende kind

Ook hier geldt dat een open communicatie belangrijk is. Probeer bijvoorbeeld in gesprek met uw kind te achterhalen wat zijn of haar drijfveren zijn. En maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Misschien kan het helpen om wat extra aandacht aan uw kind te besteden en tijd voor hem of haar te nemen. Benoem positieve dingen in het gedrag van uw kind. Maak ook duidelijk dat u het eens bent met de beslissingen van de school rond het pestgedrag.

Overige ouders

Voor ouders onderling is het van belang dat ze zich begrepen voelen; neem daarom de ouders van het gepeste kind serieus. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. En geef zelf het goede voorbeeld! Ook belangrijk: leer uw kind om voor zichzelf én voor anderen op te komen.

Verwonderwijzer

Onderwerp: Anti-pestprotocol (samenvatting)
Groep: 1 t/m 8

Opgesteld: juni 2025
Evaluatiedatum:

Doel

Een veilige school zonder pesten, samen met ouders en leerlingen.

Wat is pesten?

Herhaal, bewust kwetsen van een zwakker kind (anders dan plagen).

Signalen

Bijnamen, uitlachen, buitensluiten, dreigen, cyberpesten.

Rollen

Pester, gepeste, meelopers, zwijgende meerderheid.

Preventie

Klasse(n)pad, gouden weken, sociogram, Kindbegrip, leerlingbesprekingen.

Aanpak

5-sporen aanpak: school, gepeste, pester, groep, ouders

Stappenplan

Signaleren > aanspreken > oudergesprek > externe hulp > maatregelen.

Regels & tips

Klikken mag, respectvol gedrag, ouders lossen niet zelf op. Steun bieden, goed voorbeeld geven.

